

A ... Ítéltábla a dr. Szabó Flóra ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Rákossy Lajos Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű és **I.rendű alperes neve** (ugyanottani lakos) II. rendű alperes ellen tulajdonjog megállapítása iránt indított perében a ... Törvényszék 2012. június 21. napján kelt, 15.P.20.220/2009/127. számú ítélete ellen a felperes által 128. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja akként, hogy a felperesnek a P, **00000** helyrajzi számú, természetben a P, M utca 0. szám alatt található ingatlanon szerzeményi közös vagyon jogcímén megszerzett tulajdoni hányadát az ingatlan egészhez viszonyított 1657/10000 részére emeli fel.

A ... Körzeti Földhivatalt annak érdekében rendeli megkeresni, hogy a felperes (született: ..., 1948. augusztus 4., anyja neve: S.M., lakóhelye: ..., J 3.) javára szerzeményi közös vagyon jogcímén jegyezzen be 1657/10000 arányú tulajdoni hányadot, míg néhai **M.J.** (született: 1955., anyja neve: K.J.) bejegyzett 1/1 arányú tulajdoni hányadát 8343/10000 tulajdoni hányadra módosítja.

A keresetet ezt meghaladóan tekinti elutasítottnak.

A felperest a Magyar Állam javára terhelő elsőfokú illeték összegét 350.400 (háromszázötvenezer-négyszáz) forintra leszállítja.

Az I-II. rendű alperest a Magyar Állam javára egyetemlegesen terhelő elsőfokú illeték összegét 153.600 (egyszázötvenháromezer-hatszáz) forintra felemeli.

A felperest az I-II. rendű alperesek, mint egyetemleges jogosultak javára terhelő elsőfokú perköltség összegét 165.540 (egyszázhatvanötezer-ötszáznegyven) forint előlegezett szakértői díjra és 164.000 (egyszázhatvannégyezer) forint + ÁFA ügyvédi munkadíjra emeli fel.

Kötelezi az I-II. rendű alperest egyetemlegesen, hogy fizessenek meg a Magyar Állam javára - az illetékes adóhatóság felhívására - 41.800 (negyvenegyezer-nyolcszáz) forint feljegyzett másodfokú eljárási illetéket.

Kötelezi az I-II. rendű alperest egyetemlegesen, hogy fizessenek meg a felperesnek 15 nap alatt 13.060 (tizenháromezer-hatvan) forint + ÁFA másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felperes és néhai **M.J.** élettársak voltak 1984-től 2008. január 6-ig, **M.J.** haláláig. 24 éven keresztül fennállt élettársi kapcsolatuk ideje alatt mindvégig **M.J.** kizárólagos tulajdonát képező, ..., 00000 helyrajzi számú, természetben a ..., M utca 0. szám alatt található, „lakóház, udvar, gazdasági épület” megnevezésű ingatlanban éltek. Az ingatlanon 1984. évtől kezdődően folyamatosan felújításokat végeztek közösen, így fürdőszobában csempéztek, bojleret vásároltak, ereszcsonát cseréltek. 1988-ban parkettáztak, 1989-1990-ben a verandát újították, gerendákat cseréltek, két új ablakot, két új ajtót építettek be. 1990-91-ig tüzelőtárolót alakítottak ki, melyet később garázként használtak. 1994-ben a tetőt újították fel, léceztetést, héjazatot cseréltek. 1993-1994-ben a lakóépület keleti oldalát szigetelték. 1996-1998-ban járólapoztak, és a mennyezetet gipszkartonozták. 1999-ben az utcai kaput cserélték, és riasztót építettek ki. 1984. és 1990. évek között a vízvezetékét részben cserélték, a központi fűtést átalakították, villamoshálózatot cseréltek. 2001-ben elektromos garázsajtót és videó-megfigyelőrendszert telepítettek.

Az elvégzett munkák műszaki bekerülési költsége a befejezéskor 1.484.332 forint volt. Az ingatlan forgalmi értéke 1984-ben 715.000 forint, míg az élettársi kapcsolat megszakadásakor 12.500.000 forint volt. Az együttélés alatt közösen létrehozott értéknövekedés 3.100.000 forintot tett ki a teljes ingatlan forgalmi értékén belül 2008. januárban.

Megállapította továbbá az elsőfokú bíróság, hogy a felperes összes bruttó jövedelme 1984. és 2008. január között 44.612.561 forint volt, amelyet a felbontott házasságából született gyermeke tartása fejében 20 % mértékű gyermektartásdíj fizetési kötelezettség terhelt. Néhai **M.J.** összes bruttó jövedelme 1984. és 2008. január között 25.397.187 forint volt. Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a háztartási munkát **M.J.** végezte. Mindezeket összevetve arra a következtetésre jutott, hogy az élettársak együttélés alatti szerzési aránya fele-fele volt.

Néhai **M.J.** édesapja 2005. évtől tumoros megbetegedésben szenvedett, ezt követően az élettársak **M.J.** idős szüleit rendszeresen segítették. Anyagi segítségre ugyan a szülők nem szorultak rá, azonban a háztartási munkában, mosásban, takarításban, bevásárlásban, gyógyszer- és élelmiszerbeszerzésben nyújtottak segítséget.

Néhai **M.J.** halálát követően a felperes ingatlanra vonatkozó tulajdoni igényét az I. rendű alperes - néhai **M.J.** testvére - és a II. rendű alperes - néhai **M.J.** édesanyja - nem ismerték el. Néhai **M.J.** halálát követően nem sokkal, 2008. év áprilisában édesapja, id. **M.J.** is elhunyt. Így néhai **M.J.** hagyatéka tárgyában folyó hagyatéki eljárásban törvényes örökösként az I. és II. rendű alperes szerepel.

A felperes keresetében azt kérte megállapítani, hogy szerzeményi közös vagyon jogcímén megszerezte a perbeli ..., **00000** helyrajzi számú ingatlan egészhez viszonyított 4/10 tulajdoni hányadát. Az élettársak közötti szerzési arányt 80-20 %-ra tette saját maga javára. Kérte továbbá az I-II. rendű alperest egyetemlegesen 2.000.000 forint megfizetésére kötelezni, elsődlegesen hagyatéki hitelezői igény, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén, néhai **M.J.** szüleinek ápolásával, gondozásával összefüggésben.

Az I. és II. rendű alperes elsődlegesen mindkét kereseti kérelem elutasítását kérte. Az élettársi kapcsolat fennálltát nem vitatták, azonban arra hivatkoztak, hogy az ingatlan beruházásait néhai **M.J.** saját megtakarításaiból, különvagyonából finanszírozta. Másodlagosan a műszaki bekerülési költség fele összegének megtérítésére voltak hajlandóak, mivel a szerzési arányt fele-fele arányúnak állították. A 2.000.000 forintos hagyatéki hitelezői igény, illetve jogalap nélküli gazdagodás megfizetése iránti kereseti kérelmet jogalap hiányában elutasítani kérték.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes szerzeményi közös vagyon címén megszerezte a ..., **00000** helyrajzi számú ingatlan egészhez viszonyított 12/100 tulajdoni hányadát. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I-II. rendű alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 261.155 forint perköltséget. Ezt meghaladóan úgy rendelkezett, hogy a felek a költségeiket maguk viselik. Kötelezte a felperest 352.800 forint feljegyzett részilleték, míg az I. és II. rendű alperest egyetemlegesen 151.200 forint feljegyzett részilleték megfizetésére a Magyar Állam javára. A tulajdonjog-változás ingatlannyilvántartási bejegyzése végett megkeresni rendelte a ... Körzeti Földhivatalt.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben annak megváltoztatását kérte oly módon, hogy a megállapított 12/100 tulajdoni hányadot 1658/10000 tulajdoni hányadra kérte felemelni. Arra hivatkozott, hogy a szerzési arány a per adatai alapján nem fele - fele a felperes és néhai **M.J.** élettárs között, hanem a felperes javára 66,85 %, néhai **M.J.** javára pedig 33,15 %. Számításai szerint ugyanis az elsőfokú bíróság a jövedelemigazolásokból nem vette figyelembe az 1994. évben a ... Ingatlankezelő Vállalatnál szerzett 530.000 forint bruttó jövedelmét. Nem vette figyelembe továbbá a 2007. október 7-től 2007. december 31-ig keresett bruttó munkabérét, 1.082.729 forintot. Nem számolta el emellett a 2008. január 1. és január 6. közötti időszakra eső 66.400 forintos jövedelmét. Kérte továbbá figyelembe venni a balatoni nyaraló bérbeadásából származó 1.765.000 forint saját vagyoni jövedelmét, valamint azt a 4.000.000 forint összegű kölcsönt,

amelyet **R.K.** magánszemély nyújtott az életközösség idején, és amelyet a felperes a különvagyoni (saját vagyoni) ingatlana értékesítésekor fizetett vissza. Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság a gyermektartásdíj fizetési kötelezettségét 1998. július helyett 2008. július hónapig vette számításba, helytelenül. Mindemellett sérelmezte, hogy néhai **M.J.** jövedelméhez az étkezési jegyet hozzászámolta az elsőfokú bíróság, míg a felperes jövedelméhez nem. Állította továbbá, hogy a gépjármű-használattal összefüggő költségtérítést kapott munkáltatójától. Emellett hivatkozott arra is, hogy az önkéntes nyugdíjpénztári befizetést nem lehet figyelembe venni a jövedelmeknél, mert az nem folyt be a háztartásukba. Vitatta, hogy a háztartási munkákat kizárólag néhai **M.J.** végezte volna, ezzel szemben állította, hogy saját háztartásukban és néhai **M.J.** szüleinek háztartásában is ő maga is segédkezett a háztartási munkákban és a szőlő művelésében. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperesek első- és másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítéletet helybenhagyni kérték. Fenntartották azon álláspontjukat, hogy a felperes és néhai **M.J.** ugyan 24 éven keresztül élettársakként együtt éltek, azonban keresményüket külön - külön kezelték, külön bankszámlájuk, külön megtakarításuk volt, és a közös kiadásokhoz egyenlő mértékben járultak hozzá. A **R**-féle kölcsönről nem tudtak, nekik azt néhai **M.J.** nem említette. Ezzel szemben felhívták a figyelmet az építkezés ideje alatt felvett OTP kölcsönökre, amelyekben hitelfelvevőként a felperes és néhai **M.J.** külön - külön szerepel. Előadták, hogy a felperes által állított nagy összegű, több milliós vagyoni hozzájárulásra nem kerülhetett sor, hiszen a teljes felújítás műszaki bekerülési költsége alig érte el a másfél millió forintot. Állították, hogy az élettársak közös háztartásában a háztartási munkát kizárólag **M.J.** végezte. Arra is hivatkoztak, hogy a felperesnek több különvagyoni (saját vagyoni) ingósága volt, így személygépkocsi és balatoni nyaraló, amelyek nyilvánvalóan kiadással, költségráfordítással jártak. Utaltak arra is, hogy a felperes az ingatlan felújításával összefüggésben túlzó tényállításokat tett, és túlzott igényeket támasztott, a szakértői vélemények csupán mintegy másfél millió forintos bekerülési költséget kalkuláltak. Hivatkoztak **K.G.** igazságügyi műszaki szakértő szakvéleményének feloldhatatlan ellentmondásaira, továbbá arra, hogy felújításokat nem szakemberek, hanem kaláka munkában ismerősök végezték szakszerűtlenül.

A fellebbezés túlnyomórészt alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást nagyobb részt helyesen állapította meg, abból azonban részben téves következtetést vont le. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, illetőleg következtetéseket az alábbiakkal pontosítja, és egészíti ki:

A felperes bruttó munkabére az élettársi kapcsolat időtartama alatt az elsőfokú ítélet megállapításától eltérően, helyesen 46.244.108 forint volt. Az elsőfokú bíróság által beszerzett jövedelemigazolások, így a ... Zrt. által kiállított részletes bérkarton (a keresetlevélhez csatolt melléklet), plusz a Dél-dunántúli Regionális

Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság igazolása (52. szám alatti irat), valamint a ... Zrt. utóbb nyújtott adatszolgáltatása (68. sorszámú irat) több ponton eltért egymástól, konkrétan az 1994., 1999. és 2007. évi adatok voltak eltérőek. A másodfokú bíróság azonban nagyobb bizonyító erőt tulajdonított a keresetlevélhez csatolt részletes bérkartonnak, mert ez volt a korabeli tényleges kifizetések konkrét alapidokumentuma. Ennek alapján az 1999. évre 2.256.114 forintot, míg a 2007. évre 4.514.619 forintot vett figyelembe az ellentmondó adatokból.

Az 1994-es évre elfogadta a másodfokú bíróság a felperes hivatkozását, miszerint a figyelembe vett 592.500 forint mellett további 530.000 forint bruttó munkabérre tett szert az adott évben a ... Vállalat alkalmazásában (52. szám alatti igazolás). A bíróság ugyanis a ... Törvényszék Cégbíróságának másodfokú eljárásban beszerzett adatai alapján megállapította, hogy a ... Vállalat és a ... Kft. ebben az évben párhuzamosan működő, két különböző társaság volt. A ... Kft. jogutódja a ... Rt. lett, akinek a jogutódja a ... Zrt. Így a két különböző cég által kiállított igazolás nem ellentmondó adat, hanem azt jelenti, hogy 1994. évben párhuzamosan két helyről szerzett jövedelmet a felperes.

A felperes 2001. évtől étkezési jegyet is kapott munkáltatójától, az élettársi kapcsolat ideje alatt összesen 255.200 forint értékben. A felperes emellett 2002. évtől gépkocsi- költségtérítésben is részesült munkáltatójától, összesen 1.038.080 forint összegben, 2002-től 2007. évig bezárólag.

Így a felperes munkával elért, figyelembe vehető összjövedelme 1984-től 2008. január 6-ig 47.537.388 forint.

Munkabérből származó jövedelme mellett a felperes az élettársi kapcsolat ideje alatt a balatoni nyaraló bérbeadásából is jövedelemre tett szert 1.765.000 forint összegben. Azt a tényt, hogy a balatoni nyaraló bevétele a felperesé volt, megerősítette **V.Cs.** tanú (6. számú jegyzőkönyv 5. oldal), **V.J.** tanú (6. számú jegyzőkönyv 6. oldal), dr. **B.E.** szomszéd tanú (6. számú jegyzőkönyv 9. oldal) és dr. **Cs.P.** tanú (6. számú jegyzőkönyv 12. oldal). A balatoni nyaraló bevételeinek összegét az alperesek nem vitatták, sőt a 125. sorszám alatt csatolt saját kimutatásaikhoz, számításaikhoz is felhasználták. Mindezek alapján a másodfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az élettársi kapcsolat ideje alatt a felperes 1.765.000 forint bevételhez jutott a balatoni nyaraló bérbeadásából.

A felperes által állított, **R.K.** magánszemélytől felvett 4.000.000 forint kölcsönnel összefüggésben a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes és néhai **M.J.** élettárs az 1980-as évek közepétől 2001. évig mindösszesen 4.000.000 forintot kértek kölcsönt közösen **R.K.**-tól több részletben. Az összeget részben az ingatlan felújítására költötték, részben bútorokat vásároltak belőle, részben családi betegséggel kapcsolatos kiadásokra fordították. A kölcsönt egy összegben fizették vissza 2004-ben a felperes saját vagyonát (különvagyonát) képező, ..., ... utca 00. szám alatti lakásingatlana vételárából. A lakást 2004. november 15. napján adta el a felperes gyermekének, dr. **Cs.P.** vevőnek 7.000.000 forint vételárért. A 7.000.000

forintból 4.000.000 forintot a közös adósság kiegyenlítésére fordított, a fennmaradó összegből VW Golf típusú személygépkocsit vásárolt (keresetlevélhez csatolt adásvételi szerződés, **V.Cs.** tanú vallomása 6. számú jegyzőkönyv 5. oldal, **V.J.** tanúvallomása 6. számú jegyzőkönyv 6. oldal, dr. **Cs.P.** tanúvallomása 6. számú jegyzőkönyv 12. oldal, **R.K.** tanúvallomása 6. számú jegyzőkönyv 10. oldal). Így a felperes az élettársi kapcsolat időszaka alatt további 4.000.000 forint saját bevételt (különvagyon) utalt a közös vagyonba.

A felperes oldalán figyelembe vehető összjövedelem tehát az élettársi kapcsolat teljes időtartamára 47.537.388 forint munkabér és gépkocsitérítés + étkezési jegy + 1.765.000 forint balatoni nyaralóból származó bevétel + 4.000.000 forint ingatlan eladásából származó bevétel, mely összeget csökkentette a felperest 1998. júliusig terhelő, 2.122.634 forint gyermektartásdíj, így **51.179.754 forint** jön ki a felperes oldalán. Ezzel szemben néhai **M.J.** összes igazolt jövedelme 1988-tól 2008. január 6-ig - az étkezési jegyek figyelembevételével - **25.397.157 forint**.

Így az élettársak jövedelmének aránya az egészhez viszonyítva, a felperes javára **66,83%**, míg néhai **M.J.** javára **33,17%**.

A Ptk.578/G.§-ának (1) bekezdése értelmében az élettársak együttélésük alatt a szerzésben való közreműködésük arányában szereznek közös tulajdont. Ha a közreműködés aránya nem állapítható meg, azt azonos mértékűnek kell tekinteni. A háztartásban végzett munka a szerzésben való közreműködésnek számít.

A fenti arányt azonban a jelen esetben a háztartásban végzett munka nem módosítja.

Nem értett egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet azon ténymegállapításával, hogy néhai **M.J.** végezte az élettársak háztartásában a munkát. Ugyan az elsőfokú bíróság részletes bizonyítást nem folytatott le a háztartási munka végzésére vonatkozóan, azonban dr. **B.E.** tanúvallomásában úgy nyilatkozott, hogy néhai **M.J.** a felperessel együtt „bevállalta a szülői háztartás fenntartását is”, ők együtt takarítottak a felperessel, vásároltak, főztek, mostak, gondozták az idős szülőket (6. számú jegyzőkönyv 9. oldal). A II. rendű alperes személyes nyilatkozatában pedig azt adta elő, hogy „a felperes is segített a lakás tisztán tartásában, ez idő után volt olyan alkalom, hogy porszívózott” (4. számú jegyzőkönyv 7. oldal). Ugyanitt elismerte azt is, hogy a felperes fűvet nyírni, tőkét metszeni, kerítést javítani többször segített. A szülőknek az élettársak által a fizikai munkában közösen nyújtott segítséget erősítette meg továbbá **Ny.L.** és **D.N.** tanú a 19. számú jegyzőkönyvben.

Mindezen bizonyítékokat összevetve és együttesen értékelve a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a háztartási munkából nem csak néhai **M.J.**, hanem a felperes is kivette a részét. Ha ugyanis hajlandó volt arra, hogy más, azaz a szülők háztartásában házimunkát végezzen, segédkezzen, úgy alappal feltételezhető, hogy a saját háztartásában is ellátta ugyanezt a tevékenységet. Ezért a másodfokú bíróság a háztartásban végzett munka arányát az élettársak között

fele - fele arányban állapította meg. A háztartási munka arányával tehát nem korrigálható az élettársak szerzési aránya.

Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint az élettársak között a szerzési arány a teljes élettársi együttélés idejére csak egységesen állapítható meg, ezért a bíróság egy - egy vagyontárgy megszerzésében való közreműködés mértékét külön nem vizsgálhatja. Azaz az alperesek hivatkozásával ellentétben nem azt kellett vizsgálnia a bíróságnak, hogy a perbeli ingatlan felújítására ki, milyen összeget fordított, hanem a teljes élettársi kapcsolat idejére egységesen kellett meghatározni az élettársak közötti szerzési arányt, amely azután főszabályként minden vagyontárgyra egységes. Ugyan a felperes nem a teljes szerzeményi közös vagyont kérte feltárni és megosztani, csak egy ingatlant hozott perbe, erre azonban lehetősége volt az EBH 2010.2227. számú eseti döntés iránymutatása szerint. A szerzési arányt pedig a teljes élettársi együttélés időszakára vonatkozó jövedelmek és egyéb tevékenységek (háztartásban végzett munka) összevetése alapján kell megállapítani (BH 1996.258., BH 2003.277., BH 1994.252.).

A szerzési arány tehát a fent kifejtettek szerint 66,83 % a felperes, míg 33,17 % néhai **M.J.** javára.

Az elsőfokú bíróság részletes szakértői bizonyítás eredményeképpen helyesen állapította meg, hogy az ingatlan forgalmi értéke az életközösség megszakadásakor 12.500.000 forint volt, melyből az élettársak által közösen létrehozott vagyonszaporulat értéke 3.100.000 forint. E ténymegállapításokat a fellebbezésben, illetve fellebbezési ellenkérelemben a felek sem vitatták már. A 3.100.000 forint értéknövekmény 66,83 %-a, azaz a felperes által megszerzett rész, 2.071.730 forintot tesz ki. Ennek az ingatlan teljes 12.500.000 forintos forgalmi értékéhez viszonyított aránya 16,57 %. Azaz a felperes az ingatlanon szerzeményi közös vagyon jogcímén az egészhez viszonyítva 1657/10000 részt szerzett meg.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta a Pp.253.§-ának (2) bekezdése szerint, és a felperes által az ingatlanon megszerzett tulajdoni hányad mértékét 1657/10000 részre emelte fel; míg néhai **M.J.** bejegyzett tulajdoni hányadát, amely a hagyatéki eljárás tárgyát képezi, ennek arányában csökkentette.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmével összefüggésben utal arra a másodfokú bíróság, hogy az a tény, hogy a felperes és néhai **M.J.** külön megtakarítással rendelkezett, nem változtat a közös szerzés tényén és arányán. A külön bankszámla sem zárta ki a közös gazdálkodást. Az alperesek által hivatkozott, külön néven 1987-ben és 1989-ben felvett OTP kölcsönök szintén nem zárták ki a közös gazdálkodást, és nem mondanak ellent a felperes igazolt bevételeinek sem.

Az élettársak baráti társaságához tartozó tanúk pedig azt erősítették meg, hogy a felperes a közösbe utalta jövedelmét. A felperes jövedelme nélkül néhai **M.J.** a

felújításokat elvégezni nem tudta volna (6. számú jegyzőkönyv 6. oldal **V.J.** tanú, 7. oldal **Sz.Zs.** tanú, 8. oldal dr. **B.E.** tanú).

Az alperesek viszont csak utaltak rá, de sem összegében nem határozták meg, sem bizonyítékokkal nem támasztották alá, hogy a felperesnek a különvagyoni (saját vagyoni) balatoni nyaralójával, illetve személygépkocsijával kapcsolatban milyen kiadása, ráfordítása merült fel.

A **R.K.** tanú által nyújtott kölcsönt a tanú vallomása alapján 2004. év karácsonya körül fizették vissza az élettársak. Ezt megelőzően adásvételi szerződéssel bizonyítottan 2004. november közepén került a felperes saját vagyoni (különvagyoni) ingatlana értékesítésre, tehát rendelkezésére állt az állított 4.000.000 forint. Tévesen hivatkoztak továbbá az alperesek arra, hogy a felújítási munkák 1998-ban már befejeződtek, így a későbbi kölcsön e körben figyelembe nem vehető. Az elsőfokú bíróság tényállásában megállapította, hogy 2001-ben még elektromos garázkapu beépítése történt. A fent írtak szerint pedig egyébként is a teljes életközösség idején szerzett jövedelmet és más tevékenységet kell értékelni, nem csak az adott vagyontárgyra fordított jövedelmeket.

Az ingatlan felújításának alacsonyabb kiviteli minőségét a perben kirendelt szakértők - **E.J.**, **S.Cs.**, **B.S.**, **H.F.**, **H.Cs.** - értékelték. A munkák minősége az értéknövekmény meghatározásában bírt jelentőséggel, a felperes fent kiszámolt szerzési arányában nem.

A felperes tulajdonjogának megállapításakor az sem volt figyelembe vehető körülmény, hogy 1984. év utáni időszakra az alpereseknek nem állt rendelkezésére néhai **M.J.**-től származó feljegyzés, illetőleg számlák, hiszen az elsőfokú bíróság a felújítással létrehozott vagyonszaporulat értékét a perben kirendelt 5 igazságügyi szakértő véleményére alapítottan határozta meg. A 6., **K.G.** szakértő véleményét nem vette figyelembe, az alperesek kifogásait elfogadva.

A felperes fellebbezése közel teljes egészében alapos, az eredeti kereseti kérelem azonban 2.000.000 forint hagyatéki hitelezői igény + 6.400.000 forint értékű (4/10 tulajdoni hányad) ingatlan megszerzésére irányult. A 2.000.000 forintos igényét elutasította a bíróság, e körben teljes egészében pervesztes lett a felperes. A 120.000 forint feljegyzett illetéket az elsőfokú eljárásból ezért ő köteles viselni. A tulajdonjoggal összefüggésben feljegyzett 384.000 forint illeték pervesztességével arányos 60 %-át, 230.400 forintot köteles viselni. Azaz a teljes elsőfokú eljárásból 350.400 forint illetéket visel a felperes a Pp.81.§-ának (1) bekezdése és az Itv.74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr.13.§-ának (2) bekezdése értelmében.

Az elsőfokú eljárásban 911.151 forint szakértői díj merült fel, melyből a felperes 381.151 forintot előlegezett, így további 165.540 forint szakértői díjat köteles megfizetni az I-II. rendű alperesnek, mint egyetemleges jogosultaknak pervesztességével arányosan.

A tulajdonjoggal összefüggésben az I-II. rendű alperes az eredeti keresethez képest 60 %-ban lett pernyertes, ezért 153.605 forint feljegyzett illetéket kötelesek a Magyar Államnak fizetni egyetemlegesen.

Az elsőfokú eljárásban felmerült igényekből a 2.000.000 forintra a felperes pervesztes lett, az ehhez kapcsolódó 5 %-os munkadíjat, 100.000 forint + ÁFÁ-t ő köteles fizetni az alpereseknek. A 6.400.000 forintos tulajdoni igényből pernyertesség - pervesztesség arányához igazodóan, a különbözeti perérték alapján számított 5 %-os ügyvédi munkadíj 64.000 forint + ÁFA, amelyet a felperes köteles fizetni az alpereseknek a Pp.81.§-ának (1) bekezdése és a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés a) pontja alapján.

Az illetékfeljegyzési jog folytán feljegyzett másodfokú eljárási illetéket a pervesztes alperesek viselik egyetemlegesen 41.800 forint összegben a Pp.78.§-ának (1) bekezdése és az Itv.74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr.13.§-ának (2) bekezdése alapján, figyelemmel az Itv.46.§-ának (1) bekezdésére.

A másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat szintén az alperesek fizetik egyetemlegesen - a 522.350 forint fellebbezési perérték 2,5 %-át - 13.060 forint + ÁFA összegben a Pp.78.§-ának (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerint.

P é c s , 2013. április 25.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vogycska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró